

Lo Somentent

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals lli-
merias d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco del Sol Rambla de las Flors.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Dijous 11 de Desembre de 1902.

ANY XVII NUM. 4.455

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1'25
En provincias, trimestre. 4-
Extranger y Ultramar. 8-

Anuncis, a preus convencionals.

TRIPLE AYgua NAF SERRA (Cullita d'aquest any) preparada ab la
flor recent recullida del taronjer agre.
Es de un agradable sabor y delicat perfum.
FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESPANYA

CHAMPAGNE MIRO Y TARRAGÓ

DEMANEULO EN LAS PRINCIPALS BOTILLERIAS, COLMATS, CONFITERIAS, HOTELS Y RESTAURANTS

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Compania.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat a la meua clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació manca-
la de gana y de forsas, vaig prescriureli l' Aixarop Climent marca «SALUD», y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá apetit y forsas y se li regularisaren las reglas.
—Dr. Letamendi.
Senyors Climent y Compania.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escrófula crònica. Cansat d' usar sens cap resultat cautas emul-
sions y reconstituyens se preconitzen pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfita Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Lo-
renz, Catedratic de Barcelona.
Exigeixis lo llegitim Aixarop Climent SALUD, unich aprobat per la Reat Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR

DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS
Especialitat en altars, capellas, templetes, columnas, reclinatoris, adornos y detalls ar-
quitectòrichs y esculptòrichs pera iglesias, etc.
Imatges de fusta y cartró-pedra de totes midas y models.
PREUS REDUHITS

TALLER DE CAMISERIA

DE JOSEPH MARTORELL
MONTEROLS 40-REUS
Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras
pera camisas, paraigüas, sombrillás, castons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders,
boquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calsetets, colls y panys.

APERITIU-CORROBORANT

Tónich-febrífugo
THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.
BARCELONA
Unica casa productora pera la exportació a América

LOT

SE PREN ab aygua, lo pur abans de men-
jar com aperitiu; després com digestiu.
Demans en tots los cafes, ultramarins, casis-
nos, confiterias, etc.
Los pedidos, aixi per Espanya com pera Amé-
rica, deuenhen dirigirse a The Cosmo S. en C. y de
C. en P.—BARCELONA.
Agent General a Reus, Joseph Martorell, S. en C.
Carrer Monterols número 30

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO
Superiors a 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
Especial pera vinyas a 13 pts.
Lo propietari que vulga conseguir bonas cullitas que probi los
guanos dels senyors
MASSÓ Y FERRANDO.-REUS

GRAN REGALO

En la libreria de Tost Germans se regala un tomo de preu 0'50 pessetas a tots los
que hi comprin l' Almanach de la Esquella de la Torratxa.
ARRABAL BAIXA JESUS, 2.-REUS

LA CASA THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.,
domiciliada a Barcelona, fa saber que ha adquirit lo *billet* corresponent al núme-
ro 12.449 del sorteig de Nadal, de la Loteria Nacional, quin posa a disposició de
tots aquells de sos clients que la hourin ab demandas durant los dias compresos
entra l' 1er. d' Octubre fins al 23 de Desembre d' aquest any.
La casa The Cosmo s' obliga a entregar a sos clients en l' acte del pedido
una participació formal de dit número.

INSTITUCIONS DE CATALUNYA

Cartas a mon amic J. Carulla
VHL2
Benyolgu, amic:
Continuant ma anterior sobre La Diputació

de Catalunya, dech dirte que tres eran los di-
putats y tres los oidors de comptes.
Habian sigat vuit, sis y quatre y no hi
habia oidors de comptes fins que Ferran I ma-
ná que n' hi haguessen en nombre de tres.
La duració dels cárrechs de diputats al

principi no era fixa sino que so's duraban de
Corts a Corts, las primeras las nombraban,
las segonas revocaban los nombraments y n'
ellegian d' altres fins que el mateix Ferran
I en las Corts de 1413 maná que tals cárrechs
fossen triennals.
Encare que si ho determinaban tots, la Di-
putació la podian tenir en qualsevol punt de
Catalunya, los diputats habian de residir en
Barcelona.
Com t' he dit, primerament los Diputats fo-
ren nombrats per las Corts y las Corts revo-
caban sos poders, mes al manar que los ca-
rrechs fossen triennals allavors los nomena-
ments se feyan per los mateixos diputats y
oidors quins se reunian per aixó en lloch de-
terminat.
Aixó ho feyan un mes abans de acabar sos
cárrechs o siga al mes de Juny ja que aques-
tos acababan al mes de Juliol y los ellegits
comensaban sa tasca al mes de Agost.
Ellegian primer lo diputat eclesiástich,
després lo Militar y per últim lo Popular, los
oidors de comptes seguian lo mateix ordre.
Clar está que si la Diputació era una co-
missió representativa de las Corts, essent
aquestas formadas dels tres brássos, los re-
presentants habian d' esser també dels tres
brassos y aixis se feya.
Quant eran las Corts las quinas ellegian,
tots los brassos o estaments per l' ordre indi-
cat hi prenian part, quant foren los mateixos
diputats allavors en aquestos se s' exigia ju-
rament de portarse bé y lleials en la elecció
fehadora, segons Deu y sa bona conciencia y
segons diu lo ja citat en l' altre carta, *Llibre*

dels Quatre Senyals... tota amor, afectió, odi y rancor foragitats y repulsos á profit y utilitat del General segons Deu y llur bona conciencia.

Durant catorze triennis la elecció se feu d'aqueixa forma, mes al any 1454 en virtut de un capítol de cort la elecció se convertí en insecularió. Aqueixa era molt curiosa. Arribat que era lo dia de fer la elecció cada diputat y cada oidor devant de sis testimonis y un notari y per separat escribia secretament en un paper lo nom d'una persona apte pera diputat eclesiastic, quan aixó era fet, lo Notari publicaba los sis noms que s'habian escrit y los sis papers se tiraban a un gibrell ple d'aygua de ahont un noyet ne treya un. Lo Notari llegia lo nom que portaba y aquet era el de qui se proclamaba diputat eclesiastic. De la mateixa manera se procedia pera la elecció dels altres dos diputats y dels tres oidors de comptes.

Aquest procediment durá per espay de tretze triennis, fins que en 1493 s'estatuhiren nns capítols que ordenaban las insecularions en nova forma. Aqueixa era. Hi havia tantas bossas com cárrechs s'habian d'ellegir en ellas s'hi ficaban los noms dels que eran aptes pera esser ellegits y per los brassos respectius, aixó fet, un xabalet ficaba lo bras nú y la má oberta á cada una de las bossas y lo nom que treya era el de qui quedaba ellegit.

Cuant una costum era llarga es a dir data-ba de llarch temps, en nostre terra, passaba á esser lley, aixís per aqueixa rahó pasaba á esser President de la Diputació lo Diputat eclesiastic.

Y are compara, amich Carulla, ab las eleccions que s'fan avuy dia. Es igual la bona fé antiga ab las intrigas de avuy, aquell amor al poble ab lo menyspreu ab que avuy se té. Allavors se tenia en compte el mérit de las personas, avuy no cal dirho que com jo mateix ho veus.

Com t'he dit aqueixos diputats y oidors de comptes habian de residir en Barcelona més n'hi havia una altre clase de diputats que habitaban en los diferents indrets de Catalunya, y aquestos eran los Diputats locals.

Aqueixos depenian dels diputats generals y oidors de comptes y habitaban en las ciutats y vilas que més convenia pera la administració del General y no podian allanyarse d'aquell lloch.

Després de que 'ls Diputats general y oidors s'habian posesionat de sos respectius cárrechs venian obligats a cambiar a tots los diputats locals possanthi personas dignes. De primer s'escullian de qualsevol dels tres cárrechs, després se maná que fossen solzament del bras militar y del popular.

Cuidaban aquestos com los generals del compliment y defensa de las lleys de la terra, cobrar las penyoras als defraudadors de Aduanas y venian las mercaderias confiscadas. No podian esser reelegits fins passat un trienni. Cobraban; més habian de fer fermanses, per cas del incumpliment de sos debers. Avans de terminar la cárrech, habian de donar compte y rahó de la seva administració als diputats generals.

Los diputats generals y oidors de comptes també cobraban, més també habian de fer fermanses y l'incumpliment de sas obligacions lo pagaban en quant menos ab l'import de son salari.

El dia que faltaban a la Diputació no cobraban, excepte que fos per malaltia. Hi anaban cada mati excepte las festas, los dissaptes y les vagues que duraban del 25 de Maig á 29 de Setembre.

Los oidors de comptes á mes de tenir las mateixas atribucions que 'ls diputats tenian autoritat de aprobar ó no aprobar, ohir, examinar, definir y impugnar tots los conceptes aixís fossen dels bens administrats per lo General com de altres personas en nom del General com fossen del trienni anterior.

Anaban á la Taula dels Comuns Diposits de Barcelona á revisar los llibres de comptes pera veure si s'acordaban aquells ab los de ja Diputació. Suplian als diputats assents.

Pron per avuy, dispensa amich, que t'fassi

gruar un poch aquestas cartas, ja ho saps no 'm falta feyna y l'haig de fer.

Disposa de ton amich que t' saludá.

J. MORERA Y SOLER.

Sant Martí de P.—3—XII—1902.

LA LLENGUA CATALANA

(De colaboració.)

Tots els pobles caminen envers lo progrés, totes las ciencias van cercant la perfecció, tot avança tot millora... L'unic que no s'perfecciona, es lo sentit comú, puig per desgracia, a cada pas se troban imbecils que no saben distingir lo bó del dolent; homes il·lustrats (!) que volen parlar i discutir lo que jamai han studiat; sabis (?), que per les seves conveniencies, volen que la mentida sigui veritat, ministres, en fi, intel·ligens i demòcrates (!?) que parlen de llengües, idiomes i dialectes, sense coneixe'ls, sense tindre idea de la definició d'aquestas paraules, i sense haber vist mai, ni per las cubertas, un tractat de filologia.

Tots aquestos ministres de l'ignorancia i altres eminencies per l'estil, que sense fonament ni coneixement de causa, insulten nostre estimada llengua am lo nom de dialecte tan sols per ambició, despreci mereixen de 'ls homes que pensen, puig per esser digne i respectable, es precís que quant s'enraoni, hi haigi un cervell que dicti les paraules que s'han de pronunciar.

L'home necessita manifestar sos pensaments, i al efecte, la Natura 'l dotá de la facultat de parlar. Cada poble ho fa de sa manera, i al systema de parlar de cada hù se li dona 'l nom de llengnatje. Aquest se 'l classifica en dialecte i llengua ó idioma.

S'entén per dialecte, al llenguatje imperfecte, incult i lliure: al que careix de gramática, diccionari i literatura: al qu' es una transformació ó modificació d'un altre llenguatje més perfecte.

En cambi, l'idioma, es el llenguatje en son mes alt grau de perfecció, ó sigui, al que té ses reglas orthographiques, sa construcció, sa forma, sa literatura.

L'idioma es un llenguatje am vida propia, i 'l dialecte es com una derivació d'aquell, i d'ell necessita, per lo tant, per existir.

Donchs bé: el llenguatje catalá es llengua ó dialecte? ¿No te sos diccionaris, ses gramathiques, sa rica i envejable literatura? Encar que no sigui avuy llengua oficial ¿no pot esser tan perfecte i culta com los oficials?

A aquestos "filòlecs de secá", com els deia un distingit escriptor, se 'ls ha de preguntar si saben de quina llengua pot esser dialecte el catalá. Diealos-hi si volen que ho sigui del castellá, d'aquesta pobre llengua qu'ha tingut la sort de no esser jamai semblant, ni poc ni molt, am l'idioma catalá; d'aquesta llengua nascuda mes tart que la nostre, i actualment menos cultivada, tal volta, que la de Catalunya, puig es innegable, qu'avui es mes important i rica nostra literatura que la castellana.

Han de saber, aquestos envejados, que 'l catalá es llengua deriyada remotament del llatí, i proximament de las llenguas d'oc, parladas molts segles enrera en lo mitj dia de França. Que la existencia de nostre parla data d'epoca remota, i que ja don Jaume el Conquistador, al any 1264, lo declará llengua oficial, disposant al efecte, que tots els documents públics se redactessin en catalá.

Si a tot aixó s'hi afeigeix, que 'l catalá, en lo segle XIII arribá ja a son perfeccionament, mentres que 'l castellá no ho lográ fins al segle XVI; i, en fi, que nostre llengua fou formada del contacte del llatí amb el celtic, i que 'l castellá es degut a l'influencia árabe, ben clar se comprendrá si 'l catalá es dialecte, si pot esser una simple modificació del castellá... i si n'hi ha pocs d'homens que no saben lo que s' diuen!

La mellor forma en que 'ns hem de concebir aitals personatjes, es com els va pintar en una de sas caricaturas l'eminent Apeles Mes-

tres, ó sigui, am el cap de ruc, a fi de que pugui bramar constantment. Sols en aquesta forma s'comprén, qu'un home pugui dir dialecte a una llengua qu' am tanta inspiració i sublimitat sab pulsar la lira, i arrencar-ne poemes tan hermosos i encantadors com la grandiosa "Atlántida."

J. RECASENS I MERCADÉ.

Reus 29 Novembre 1902.

DEL ESTRANJER

Paris 10.

Revista militar

Lo ministre de la Guerra, general Andréé ha assistit a la revista de las tropas del cos d'exèrcit de Nancy.

Lo desfile que s'ha verificat després ha resultat brillant.

Al acabament M. Andréé s'ha traslladat a la prefectura, ahont ha sigut obsequiat ab un lunch.

En lo brindis que ha pronunciat ha dit que 'l dret encara tindrà necessitat d'apoyarse durant algún temps per la forsa.

Retorn de la Martinica

Lo ministre de Marina, M. Pelletan, ha enviat un parte al comandant del creuer "Assas", que s' trova a la Martinica arrán de la erupció del volcá de la Montanya Pelada, aparelli pera tornar immediatament a Brest.

Servey de vapors

Un telegrama de Perpinyá anuncia que 'l prefecte dels Pyreus Orientals ha pogut assegurar a Port Vendres lo servey de vapors correus per l'Argelia y Tunis.

Acorassat espatllat

Un telegrama de Brest anuncia que ha arribat a aquell port 'l acorassat "Formidable", a consecuencia de algunas averias de poca importancia.

Esquadra russa

Un telegrama diu que l'esquadra russa ha sortit de Portland (isla inglesa) a Vigo.

Després anirà a A'ger.

Accident ferroviari

Telegrafian de Montreal que en la linea férrea de Halifax ha ocorregut un terrible accident ferroviari.

Han resultat 7 personas mortas y 16 de feridas, la majoria d'ellas gravement.

Secció oficial

REGISTRE CIVIL

del dia 10 de Desembre de 1902

Naixements

Joseph Cavallé Barba.—Pere Cort Grau.—Nicolau Ferré Estela.

Matrimonis

Domingo Fabra, ab Josepha Chillida.—Miquel Regán, ab Antonia Barbará.

Defuncions

Antonia Nogués Escarré, 58 anys, Carreror Nolla.—Antón Rosalló Tous, 80 anys, P. Pere alt 86.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS

del dia 10 de Desembre de 1902, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d'observació	Barómetro aneróide	Gran. d'humitat.	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas.	Estad del Cel
9	745	86			Nuvul
15	746	87	33	1'	Nuvul

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VEN	NUVOLS	
	Máxim	Mínim	Ter. tip.		Clase	Cantit.
9	Sol	—	9	12	E.	Nim 1'0
15	Sol	13	—	12	E.	Nim 1'0

Calendari catalá

Sant d'avuy.—S. Damas
Sant de demá.—S. Sinesi
Surt lo SOL á las 7 h. y 16 m. y s'pon a

las 4 h. 31 m.; surt la LLUNA a las 1 h. 55 m. y s'pon a las 2 h. 28 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espluga de Francoll.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espluga de Francoll.

CRONICA

Lo SOMATENT se ven á Barcelona en lo kiosko "El Sol", Rambla del Centro.

Ha deixat l'Alcaldia lo senyor Casagualda fundant la seva retirada en motius de salut, encarregantla a l'possibilista senyor Briansó.

No sabem si aqueix plan obeeix als rumors qu'han circulat aquestes dias referents a la política local, puig, segons se deya ahir, hi ha interés en que la comissió que passi a Tarragona a saludar al nou governador cuan arribi, siga presidida per un possibilista que, indubtablement ho seria 'l que fes d'Alcalde.

Aixís—se deya—los posibilistas podran exposar a la primera Autoritat civil lo seu plan y situació actual de Reus, com millor los convinga, mostrantse decidits a fer tots los esforços qu'estigan de sa part pera conseguir pera ells la vara d'alcalde, aixís no siga més qu'ab caracter d'interinitat.

Durant lo dia d'ahir se mantingué lo temps plujós, havent caigut sobre aquesta ciutat y son terme una bona cantitat d'ayga que será molt beneficiosa a l'agricultura.

Siguent bastantas las entitats y particulars que, pera temas especials han ofert premis pera 'l Concurs Nacional de Fotografias organizat per la Secció Artística del "Centro de Lectura", y haventse de fer, dintre poch, la publicació del cartell definitiu ab lo detall dels premis, la nomenada Secció ens prega ho fem públich per si algú dessitja oferir algun nou premi, s'apresuri ferho, doncha de lo contrari no podran inclourel en lo cartell

A la recreativa societat "El Alba", s'está enseijant pera posar en escena lo dia 21 del present mes la preciosa sarsuela en dos actes, "Marina", lletra del conegut escriptor Campodon y música del mestre Arriete. En dita obra hi pendrá par un aplaudit tenor d'aquesta ciutat.

Per no haverse reunit prou número de senyors regidors, no pogué celebrar ahir l'Excelentíssim Ajuntament la sessió ordinaria de primera convocatoria.

Avuy tindrà lloch al Teatro Fortuny l'estreno de la grandiosa comedia en tres actes original del cèlebre novelista francés Marcello Prevost, arreglada á la escena espanyola per los senyors Gonzalez Llana y Francisco Rodriguez, titulada "Las vírgenes locas."

Acabarà la funció ab la chistosa comedia en un acte de don Miquel Echegaray, "Los demonios en el cuerpo."

De l'Alcaldia hem rebut lo següent avis: Confeccionats los Repartiments de la Riquesa Rústica lo Padró de edificis y solars y la Matricula industrial pera l'any de 1908 quedan exposats al públich durant lo terme de 10 dias a la Secretaria d'aquest Ajuntament pera que puguin ferse contra 'ls mateixos las reclamacions oportunas de conformitat á la legislació vigent.

Lo que s'anuncia pera general coneixement.

"La clau de casa", es lo drama en 3 actes que s'representará lo vinent diumenge en la recreativa societat "La Palma". Amenisarà los balls la banda de la mateixa Societat.

Hem rebut lo número 43 de la ilustrada "Revista del Centro de Lectura."

Ha sigut nomenat notari de la vila de Torredembarra, don Carlos Lopez Comas.

Probablement avuy arribarà a Tarragona lo nou governador civil de la provincia don Santos Ortega Elias.

L' Ajuntament de Pobolada ha promogut recurs d' alçada contra l' acord del delegat d' Hisenda d' aquesta provincia, exigint responsabilitat personal als concejals per deutes de consums.

Per la quantitat de 134.025'40 pessetas s' ha adjudicat definitivament a don Bautista Capdevila Cortés la subasta pera la construcció de las obras del tros tercer de la carretera de Hospitalet del Infante a aquesta ciutat que te de ferse en lo plasso de dos anys.

La conferencia qu' aqueixa nit s' havia de donar al «Centro de Lectura», no s' a donarà fins dissapte prop vinent, per no serli possible al Dr. Galcerán, encarregat de dita conferencia, venir a Reus avants de dit dia.

Lo Dr. Galcerán, ha escullit pera la nova conferencia, aqueix tema: «Principios fisiológicos de la educación intelectual de los niños».

Donada l' importancia del tema y l' autoritat indiscutible del conferenciant, no dubtem que dissapte lo saló d' actes del Centro se veurà plé com pocas vegadas.

Ab gran entusiasme s' ha celebrat lo meeting que a Sant Feliu de Guixòls han celebrat en aquella població los elements catalanistas de la mateixa ab la «Unió».

Feren us de la paraula los senyors Roca, Campmany, Monegal, Martí y Julià, Pujolà y Vallés y Lavernia; pronunciant discursos enérgichs y convincents de la bondat de nostras doctrinas.

Acabá l' acte enviant al senyor Ministre de Instrucció pública un telegrama de protesta al decret de Romanones.

La impresió causada per aquest acte no ha pogut ser més satisfactoria.

Malgrat lo temps plujós regnant, va tenir una may vista acullida a Valls l' anada del llorejat «Orfeo Catalá».

Tota la població va participar del entusiasme que desprerá la presencia del Orfeo.

De todas las encontradas d' aquesta provincia y fins de la de Barcelona acudiren a sentir los cants de la terra que tant magistralment arrenca la batuta d' en Millet.

A l' hora del concert estava ja lo teatre de plé de gom a gom, haventse tingut de quedar sense poguerhi entrar moltas personas qu' arribaren quelcom tart.

L' «Orfeo», fou ovacionat, no solzaments al teatre, si que també a l' Esglesia, al carrer y a l' estació, per arren hont passava se l' feya objecte de las simpatias de tothom.

Per consums se recaudaren en lo dia de ahir pessetas 640'69.

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals

Ha trasladat son despatx a la

Rambla de Sant Joan, número 30-3er.

TARRAGONA

Després de la cura l' pago

Es cosa cómoda pera tots y assegura als malalts la tant desitjada salud. Pera mes detalls, llegeixis a la 4.ª plana «Milagrosos conftes ó Inyección antivenérea y Roob anti sifitich COSTANZI».

Secció comercial

Mohiment del port de Tarragona
Entradas de avans d' ahir

De Yenicesky y Cavak, en 15 dias, vapor italiá «Fedelt», ab blat, consignat als senyors V. y S. de P. Ferrer y Mary.

De Génova y València, en 11 dias, vapor

italiá «Helvetia», ab vi, consignat a la senyora Vda. de E. Terré.

Despachadas

Pera Génova y escalas, vapor italiá «Helvetia», ab carga general.

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ

Carrer Santa Ana, 19.

Catisació a Barcelona a las 16 d' ahir	Interior	74'52	BARCELONA
Amortisable 5 p 8	94'50	Francs	34'75
Colonial	66'75	Lliuras	33'90
Mercantil	—	MADRID	
Norts	58'65	Interior	74'47
Alicants	95'45	Francs	—
Orenses	30'—	PARIS	
Obs. Fransa 2 1/2	59'25	Exterior	89'27
Id. Almansa 5 0/0	105'25	Nortes	209'
Id. Id. ayg	—	Alicants	340'

Ordres de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d' or y bitllets estrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

CAMBIS CORRENTS

en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

Opera	Diner	Paper
Londres 90 d'if	—	33'50
« 6/3 «	—	—
« 3 d'iv	—	—
« vista	—	33'98
Paris 90 d'iv	—	—
« 8 d'if	—	—
« vista	—	34'50 35'—
Aix 8 0/0	—	—
Amberes 90 d'iv	—	—
Marsella 90 d'if	—	—
« 8 d'iv	—	—
« vista	—	—
Perpignan 90 d'if	—	—
« 3 d'iv	—	—
Hamburgo 90 d'if	—	—
« 8 d'iv	—	—
« vista	165 80	—

Cambi anterior de

Valors locals

	Diner	Paper	Oper.
Gas Reusense.	650		
Industrial Farinera.	675		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	750		
Manufacturera de Coton.	120		
C. Reusense de Tranvias.	30		
C.ª Reusense de Tranvias privilegiadas 5 per 100.	310		
Electra Reusense.			
Manicomi de Reus.			

ANUNCIS PARTICULARS

SE VEN

Per convenir aixís a son propistari, se ven una una botiga de cerraller, quinas eynas se troban en perfecte bon estat de servey.

Ne donarán rahó en la impremta d' aquest diari.

APRENENT

Se n' necessita un en aquesta impremta.

Cambra Agrícola de Reus y sa Comarca
Abonos quimichs

La Cambra te a disposició dels senyors socis, abonos quimichs y sas primeras materias, pera la propera sembra, arbrat y vinya.

Garantisada sa puresa.

Preus de cost.

Reus 1er. Novembre 1902.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

HORT DE PAU ABELLÓ

Se ven en lo carrer del Roser, 4.

CLÍNICA DENTAL
de Don Fulgenci Agustí Aleu

Cirujá-Dentista de la Escola de Medicina de Madrid; ex deixeble del Dr. Almenara de Madrid y dentista del Hospital de San Pau y Santa Tecla de Tarragona et., etc.

Tractament de las enfermetats de la boca y dents. Extraccions sens dolor. Orificacions, empastes y tota classe de obturacions.

Construcció de dents, dentaduras y aparatos de totes classes y emplen de tots los anaterichs avuy coneguts.

Reb a Reus tots los dilluns y divendres de 9 matí a 5 de la tarde. A Tarragona tots los demés dias.

Arrabal de Sta. Ana núm. 1, principal.—REUS

Empresa Hidrofórica de Reus

Al objecte d' atendre als treballs pera la conservació de minats y construcció de nous, compra y cambi de canyerias y demés anexos, y de conformitat ab lo disposat en l' article 5nt. dels Estatuts y 39, párrafo 5nt. del reglament vigent, la Junta general extraordinaria celebrada lo dia 16 del corrent mes y any acordá:

Reclamar dels socis un dividendo passiu de 1'50 pessetas per acció, quantitat que deurán fer efectiva los interessats en lo domicili del senyor Tesorer don Pau Abelló Boada, carrer de Pi y Margall, (abans lra. del Rosari), número 4, desde las deu del matí a la una de la tarde de tots los dias laborables, dintre l' plasso de reixanta dias, a contar desde l' de la publicació per primera vegada d' aquest anunci; en la provenció de que totes cuantas accions deixessin de satisfacer dit pago en lo terme expressat quedarán a favor de la Societat, disminuint lo número de las semesas, y s' entendrá que sos respectius duenyos renuncian a tot dret sobre la totalita de la acció ó accions que en tal omisió incurriexan, conforme a lo previngut en l' article 7te. dels Estatuts.

Lo que, pera coneixement y govern dels senyors Accionistas, se publica lo present anunci. Reus 24 de Novembre de 1902.—Per A. de la J. D., lo secretari, Francisco Benavent.

FOTOGRAFIA A BARCELONA

en pis principal y al millor punt de la ciutat

Per necessitar son amo lo retirar se la traspasaría ó s' associaria a persona que pogués regentarla.

Escriure: Centre d' anuncis, Arolas 5, entressol, Barcelona.

CLÍNICA DE MASSATJE

P. DURÁN, METJE-CIRUJIA

Carrer Osset núm. 1, pis primer, cantonada al de la Presb.—Reus

Ab lo massatge manual y vibratori s' obtenen rápidas y orprendents curacions en las enfermetats següents:

Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (luminat), Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc.

Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Victo), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escribents, etc.

Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astriccions de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

OBRA NOVA

FLORESCENCIA

Aplech d' ensaigs literaris d' en Hortensi Güell.

2 PESSETAS

De Venda en lo kiosco de D. Pau Balart, Plaza de la Constitución y en la llibreria de D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

TELEGRAMAS

Madrid 10.

Disgustos

Cada dia s' van senyalant mes los disgustos entre silvelins y mauristas.

En los centres polítichs se comentava molt a la tarde l' allunyament en que sembla s' troban los elements pidalins del Govern, los quins no figuran en cap lloch polítich ni administratiu d' aquesta situació.

Alguns silvelistas deyan públicament al Congrés que l' senyor Maura en aquesta ocasió se n' havia emportat la part del lleó, cobrantse la cooperació que presta al partit conservador, y anomenavan al Govern ab lo calificatiu de «Ministerio del copo».

Tots los indicis fan esperar entre ls diferents elements de la unió conservadora una lloyta que acabarà en batalla.

S' afegeix que aquesta situació no pot durar molt y que no trigarà gayre sense que en ella s' fassi una modificació.

La discussió d' en León y Castillo

Encara que alguns periódichs diuen que l' Govern admetrá la discussió que te presentada en León y Castillo, los informes reculits me permeten assegurar que seguirá representant a Espanya en la Embaixada de Paris, per haver sigut l' iniciador prop del Govern d' aquella República d' importants negociacions.

Segons noticias aquestas negociacions se referiren a la aliansa de que s' parlá temps enrera.

Romero Robledo

Lo senyor Romero Robledo ha exposat devant de diputats y periódichs al Congrés las següents opinions sobre ls partits que encara tenen l'orsas a Espanya.

S' atribueix a ell la major part de la culpa de la caygada del partit lliberal.

Respecte a la solució de la crisis ha dit que l' senyor Silvela ha vensut a n' ell y al Rey, perque tantsols los dos han mantingut lo criteri de sostenir las ja disoltas Corts.

Creu ab fermesa que l' partit lliberal no tornarà a aixecar lo cap, perque ja no li quedan homes en disposició d' aixecarli.

L' únich—ha dit—es en Romanones, pero aquest per son temperament y inexperiencia política, encara que vulgui reconstituir lo partit topará ab grans obstacles.

Respecte dels republicans ha dit a un que l' escoltava: no tindrà molt que temer lo Govern de nosaltres; y l' mateix ha dit respecte dels carlins.

Mes d' aquests ha contestat: Nosaltres no som un partit de govern constituhit.

Si, ha replicat en Romero Robledo; pero l' cas es que quan vostés venen aquí, ja no ls hi agrada cap més aygua.

Y en quant al senyor Canalejas—ha acabat—la trista realitat li acabarà d' amargar la seva vida després de las eleccions.

DIVERSIONS PÚBLICAS

TEATRO FORTONY

Companyia cómic dramática

dirigida per lo primer actor

Don Jaume Rivelles

y en la que figura la eminent primera atrieb del teatre Español de Madrid

D.ª Amparo Guillén de Rivelles

y l' notable primer actor cómic

Don Salvador Solé

GRAN FUNCIO PERA AVUY

Estreno de la moderna comedia en 3 actes, titulada «Las Virgenes locas», y la bonica comedia en un acte y en vers, «Los demouios en el cuerpo».

Preus diaris

Palcos plateas sense entrada, despatx 10 pessetas, contadura 11.—Palcos primer pis sense entrada 8 d. y 9 c.—Palcos segon pis sense entrada 3'50 d. y 4 c.—Siló de platea ab entrada 1'75 d. y 2 c.—Butaca de primer pis ab entrada 1'50 d. 1'75 c.—Lluneta de segon pis ab entrada 1'25 d. y 1'50 c.—Entrada a localitat 75 céntims.—Entrada al paradís 50 idem.

L' impost del timbre a carrech del públich. Nit a las 9.

IMP. CARRERAS Y VILA

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida Corren 4'53 mati; arribada 8'34 mati
Expres 7'05 " 9'14 "
Mixto 8'41 " 1'03 trde
Merc. 12'07 " 8'02 nit.

De Barcelona a Reus

Surtida Merc. 5'15 mati; arribada 3'06 trde
Mixto 6'01 " 11'30 mati
Corren 9'47 " 11'05 trde
Omb. 12'35 " 5'32 "
Mixto 2'26 trde. " 7'11 "
Expres 7'26 " 9'38 nit.

De Reus a Saragossa

Surtida Corren 1'35 trde; arribada 8'35 nit.
Mixto 7'57 " 6'36 mati
Expres 9'44 " 3'01 "
Merc. 3'36 trde. " 11'54 nit.

De Saragossa a Reus

Surtida Expres 1'50 mati; arribada 6'59 mati
Corren 7' " 2'06 trde
Mixto 10'06 nit " 8'11 mati
Merc. 0'38 mati " 11'27 "
6'59 trde " 10'15 nit.

LÍNEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida Corren 8'29 mati; arribada 11'35 mati
Mixto 6'05 trde. " 9'57 nit
Merc. 1'45 " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba a Vimbodí.

De Lleyda a Reus

Surtida Mixto 5'28 mati; arribada 9'29 mati.
Corren 4'05 trde. " 7'09 trde.
Merc. " " 1'39 "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimbodí.

De Reus a Tarragona

Surtida Mixto 8'16 mati; arribada 8'45 mati.
" 9'44 " 10'18 "
Merc. 2'30 trde. " 3'05 trde.
Corren 7'17 " 7'48 "

De Tarragona a Reus

Surtida Corren 7'45 mati; arribada 8'15 mati.
" 12'22 trde. " 1' " trde.
Mixto 5'08 " 5'46 "
" 8' " nit " 8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS A SALOU

Servey de trens que regerix desde l'1 dia 29 Setembre de 1902.

Sortidas de Reus: al mati 10:10, a la tarda a las 2:47, 4:15.

Sortidas de Salou: al mati a las 4:56, 11:04. A la tarda a las 5:32 y 7:40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

D. ANTON BARDOY

HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES
CARRER DE EN MEDIO, 1
CASTELLÓ DE LA PLANA

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Angelo Costanzi

Mils y mils de celebritats mèdicas, després d'una llarga experiència, s'han convenyat y certificat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanc de las donas, arenilla, catarro de la vejiga, escossors uretrals, càlculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extrenyiments uretrals (estrech) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas. No hi ha medicament més milagros que ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.

També certifcan que pera curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y el Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sifilis y herpes, sino que extren los mals efectes que produeixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fàcils de curar. A Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon èxit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament espeera ab ell, admet als increduls, lo pago després de curats. Pren de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y per als qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4. De venta en totes las bonas farmacias. A Reus: en la de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Zarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2; y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1. Consultas, mèdicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dilluns, dimecres y divendres a las 12.

DESCUBRIMENT IMPORTANTÍSSIM

L' eminent Dr. A. Charles Lambert de París, després de profund estudi sobre las enfermetats venéreas y sifiliticas, ha trobat lo mèto de curarlas radicalment no sols sens fer l'ús del Mercuri, sino cuan també aquellas enfermetats contretas per l'ús d'ell. Lo tractament es sencillissim y las fórmulas son purament vegetals; donchs sa composició no es altre que herbes medicinals de la India y las presenta en la forma següent: Las Píldoras Charles Lambert curan purgacions, estrenyiment de l'urina, flux blanc de la dona y gota militar. La Injecció Charles Lambert té d' usas al mateix temps que las píldoras perque la curació sigui més radical y més prompte.

L' Elixir Ch. Lambert es un gran medicament y encasissim pera la completa destrucció de tot bacillo sifilitich y llimpia ab son us la sang impura deixantla en son estat normal llivre de tot virus y donat salut y imnunitat pera que s' reproduxei tant terrible enfermetat, y deuen pendrer com a complement del tractament una vegada que la purgació etc. hagi desaparegut. Pren de las pil loras ptas. 450.—La Injecció 3'80 y l'Elixir 3'80. De venta en totes las bonas farmacias; a Reus Anton Serra, Farmaceutich.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE NOVEMBRE DE 1902

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo 21 de Novembre directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y ràpit vapor francés

ITALIE

LÍNEA PERA 'L BRASIL

Sortirà de Barcelona lo dia 5 de Desembre pera Bahia Rio Janeiro y Santos, lo grandios y acreditat vapor francés

ORLEANAIS

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

LAGRESHAM

COMPANYIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Polissas indisputables—Beneficis capitalissats

Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo dipòsit exigit per las Lleys fiscals vigenes com garantia per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell. A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

LA PALATINE

Companyia inglesa

de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA. A Reus: dirijirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

INCREDIBLE VERITAT!!

Única y verdadera ocasió pera gastar be lo diner en regalos, quin valor supera sempre al que costa. Objectes d'or de lle garantissats (18 quilats) ab bouichs y expellents brillants, quimicament perfectes, de mes valor, per son constant esplendor llimpies, que ls verdaders. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

5.000 PESSETAS

Se regalan al qui distingeixi aquets brillants Alaska dels llegitims. Gran premi en la Expositió de Paris. Anells pera caballer, or brillant 50 pessetas. Idem pera idem (brillant molt gros) 100 " Agulla idem, idem 25 " Agulla idem, idem (brillant molt gros) 50 " Anells pera senyora ó senyoreta, idem, idem 25 " Arrecades (parell) pera senyoreta, idem, idem 25 " Idem pera senyora, idem, idem 100 " Idem pera idem, (brillant gros) 50 " Idem pera noyas (verdader regal) 25 " Medallas or de lley, abla efigie de la Puríssima esmalt de Florencia y brillants Am: Alaska 100 " S' envian franch de tot gasto per corren, en caixetas certificadas y declaradas mercancias, pera tot Espanya y illas. No se servira cap pedido que no sigui abans convingut lo pago. Se te d' enviar la mida de las anells, prenenta ab un fil al entorn del dit. No s' fan descomptes; no s' concedeixen representacions, ni s' envian mostres. Gratis y franch lo Catalogue Illustrat. A tot comprador que no s' conformi ab la mercancia se li retornara immediatament son import. Dirijirse al representant general y unich de la Societat «Oro y Brillantes», Am: Alaska, G. A. Buvas, Corso Romana, 104 y 106, Milan (Italia).

PERA VIURER BE
estar sempre de bon humor y pera precaveres de tota classe de enfermetat y infecció, es precis fer constant us del Elixir Verdi.—No s' coneix cap cas de persona que fent un us moderat, però constant d' aquest milagros elixir, haigi caygut malat del estómach ó de febre. Las personas sanas deühen pendren pera no caurer malaltas; las que están malaltas, las endebles, malhamoradas deühen pendrel pera posarse bonas. Deu mil certificats de metjes y malats atestiguan d' una manera clara, terminant, lluminosa, lo inflexible qu' es en molts cassos, y lo indiscutiblemte bo qu' es sempre l' Elixir Verdi es un tóich analéptich: es a dir que reanima y enforteix. A Inglaterra, Alemania, Bélgica, Dinamarca y altres paissos las familias están constantment provistas del milagros elixir pera son continu us, y la aixorta vegada es degut que aquellas rasses signin mes desafortunadas, mes fortas y vigorosas que altres en Espanya mateix, provincias que mes us fan d' aquest preciós elixir, senyalan menos enfermetats y indican en los noys major forsa y vigor. L' Elixir Verdi se troba de venta en totes las farmacias a dos pessetas/frasco.

Seció comercial